

КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Приета по време на XI-та сесия на Генералната конференция на ЮНЕСКО на 14.12.1960 г. Ратифицирана с указ № 508 на 17.11.1962 г. Издадена в Сборник от международни документи 1992 г.

Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, свикана в Париж на единадесета сесия и заседавала от 14 ноември до 15 декември 1960 година,

Като припомня, че Всеобщата декларация за правата на човека утвърждава принципа за недопустимостта на дискриминацията и провъзгласява правото на всеки човек на образование,

Като взе под внимание, че дискриминацията в областта на образованието представлява нарушение на правата, провъзгласени в тази декларация,

Като взе под внимание, че по силата на своя устав Организацията на обединените нации за образование, наука и култура се стреми да установи сътрудничество между нациите с цел да осигури повсеместно спазване на правата на човека и еднакъв достъп за всички до образованието,

Признавайки следователно, че Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, като изхожда от многообразието на системите за образование, приети в отделни страни, е длъжна не само да отстранява всякаква дискриминация в областта на образованието, но и да поощрява всеобщото равенство на възможностите и еднакво отношение към всички в тази област,

Като получи предложения относно различните аспекти на дискриминацията в областта на образованието, т. е. въпроса, включен в точка 17.1.4 от дневния ред на сесията,

Вземайки под внимание приетото на десетата сесия решение, че този въпрос ще бъде предмет на международна конвенция, а също така на препоръки към държавите-членки, Прие на четиринадесети декември 1960 г. тази Конвенция:

Член 1

1. В настоящата Конвенция изразът "дискриминация" обхваща всяко различие, изключение, ограничение или предпочитане по признак на раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други убеждения, национален или социален произход, икономическо положение или рождение, което има за цел или резултат да унищожи или да наруши равенството в третирането в областта на образованието или по-специално:

а) закриване за кое и да е лице или група лица достъпа до различните степени и видове образование;

б) ограничаване на образованието за кое и да е лице или група лица до по-ниско равнище;

в) създаване или запазване на отделни системи на образование или учебни заведения за кои и да е лица или група лица освен в случаите, предвидени от разпоредбите на чл. 2

на тази Конвенция;

г) поставяне дадено лице или група лица в положение, несъвместимо с човешкото достойнство.

2. В настоящата Конвенция думата "образование" се отнася към всички видове и степени на образованието и включва достъпа до образование, равнището и качеството на обучението, а така също условията, при които то се води.

Член 2

Следните положения не се разглеждат като дискриминация от гледна точка на член 1 на настоящата Конвенция, ако те се допускат в отделни държави:

а) създаването или запазването на отделни системи образование или учебни заведения за учащите се от двата пола в случаите, когато тези системи или заведения осигуряват еднакъв достъп до образованието, когато техният преподавателски състав има еднаква квалификация, когато те разполагат с помещения и са обзаведени по един и същ начин и позволяват обучението да се води по еднакви програми;

б) създаването или запазването поради религиозни или езикови съображения на отделни системи за образование или учебни заведения, даващи образование според избора на родителите или законните настойници на учащите се, в случай, когато включването в тези системи или влизането в тези заведения е доброволно и ако даването от тях образование отговаря на нормите, предписани или утвърдени от компетентните органи за образование, по-специално по отношение на образование от една и съща степен;

в) създаването или запазването на частни учебни заведения в случаи, когато те имат за цел не изключването на каквато и да било група, а само допълване на възможностите за образование, предоставяни от държавата, при условие, че тяхната дейност действително отговаря на посочената по-горе цел и че даването от тях образование отговаря на нормите, предписани или утвърдени от компетентните органи за образование, по-специално по отношение на нормите за образование от една и съща степен.

Член 3

С цел да се ликвидира и предотврати дискриминацията, попадаща под определението, дадено в тази Конвенция, държавите, които са страна на тази Конвенция, се задължават:

а) да отменят всички законодателни постановления и административни разпореждания и да спрат административната практика от дискриминационен характер в областта на образованието;

б) да вземат, ако е нужно, по законодателен път мерки, необходими за отстраняване на всякаква дискриминация при приемане на учащите се в учебните заведения;

в) да не допускат, що се отнася до плащането за обучение, предоставянето на стипендии и на всяка друга помощ на учащите се, а също така даването на разрешения и привилегии, които могат да бъдат необходими за продължаване на образованието в

чужбина, никакви различия по отношение на учащите се - граждани на дадена страна, от страна на държавните органи освен различията, основани на техния успех или нужди;

г) да не допускат в случаите, когато държавните органи предоставят на учебните заведения едни или други видове помощ, никакви предпочитания или ограничения, основани изключително върху това, че учащите се принадлежат към някоя определена група;

д) да предоставят на чуждите граждани, живеещи на тяхната територия, същия достъп до образование, както и на своите граждани.

Член 4

Държавите, представляващи страна в тази Конвенция, се задължават освен това да разработват, развиват и провеждат в живота общодържавна политика, която използва отговарящи на националните условия и обичаи методи за осъществяване равенство на възможностите и на отношението в областта на образованието и по-специално:

а) да направят основното образование задължително и безплатно; да направят средното образование в различните му форми всеобщо достояние и да осигурят неговата общодостъпност; да направят висшето образование достъпно за всички въз основа на пълно равенство и в зависимост от способностите на всеки; да осигурят спазването на предвидената от закона задължителност на обучението;

б) да осигурят във всички държавни учебни заведения от еднаква степен еднакво равнище на образованието и еднакви условия по отношение на качеството на обучението;

в) да насърчават и развиват с подходящи методи образованието на лицата, които не са получили основно образование или които не са го завършили, и продължаването на тяхното образование в съответствие със способностите на всеки;

г) да осигурят без дискриминация подготовката за преподавателска професия.

Член 5

1. Държавите - страни на тази Конвенция, смятат, че:

а) образованието трябва да бъде насочено към пълно развитие на човешката личност и към по-голямо зачитане правата на човека и основните свободи, те трябва да съдействуват за взаимното разбиране, търпимост и дружба между всички народи и всички расови или религиозни групи, а също така за развитието на дейността на Организацията на обединените нации за поддържане на мира;

б) родителите и в съответните случаи законните настойници трябва да имат възможност: 1) да избират за своите деца и други учебни заведения освен държавните, ако те са съобразени с минималните условия и норми, предписани или одобрени от компетентните власти, и 2) да осигуряват съобразно с условията на законодателството във всяка страна религиозно и морално възпитание на децата според своите собствени убеждения, както и никое лице или група лица да не получават по принуждение религиозно обучение, несъвместимо с техните убеждения;

в) на лицата, принадлежащи към националните малцинства, трябва да се признава правото да водят собствена просветна работа, включително и ръководство на училища и в съответствие с политиката в областта на образованието на всяка държава да използват или да преподават своя собствен език при условие обаче че:

I. Осъществяването на това право не пречи на лицата, принадлежащи към малцинствата, да разберат културата и езика на целия колектив и да участвуват в неговата дейност и че то не уврежда суверенитета на страната.

II. Равнището на образованието в училища от този род не е по-ниско от общото равнище, предписано или утвърдено от компетентните органи и

III. Посещаването на този род училища е факултативно. Държавите - страни на тази Конвенция, се задължават да вземат всички необходими мерки, за да осигурят приложението на принципите, изложени в точка 1 на този член.

Член 6

При прилагането на настоящата Конвенция държавите - страни на Конвенцията, се задължават във възможно най-голяма степен да вземат под внимание препоръките, които Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура може да приеме с цел да се определят мерките за борба с различните аспекти за дискриминация в областта на образованието и мерките за осигуряване равенство на възможностите и отношението в тази област.

Член 7

Държавите - страни на тази Конвенция, трябва да съобщават в периодични доклади, които те ще представят на Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура в срокове и форма, които ще бъдат установени от Конференцията, за законодателните, административните и други мерки, взети от тях, за осъществяване на настоящата Конвенция, по-специално за изработването и развитието на общодържавна политика, спомената в чл. 4 , за постигнатите резултати и за пречките, с които претворяването на тази политика в живо дело се е сблъскало.

Член 8

Ако между две или няколко държави, които са страни на тази Конвенция, възникнат разногласия по въпроса за нейното тълкуване или прилагане и ако тези разногласия не бъдат уредени по пътя на преговори, те ще бъдат предадени по молба на страните в Международния съд за вземане на решение в случай, че не се окажат други средства за уреждане на разногласията.

Член 9

Не се допускат никакви уговорки към настоящата Конвенция.

Член 10

Настоящата Конвенция не накърнява правата, от които могат да се ползват отделни лица или групи по силата на съглашения, сключени между две или няколко държави при условие, че тези права не противоречат на буквата или духа на Конвенцията.

Член 11

Настоящата Конвенция е съставена на английски, испански, руски и френски език, като и четирите текста имат еднаква сила.

Член 12

1. Настоящата Конвенция подлежи на ратифициране или приемане от държавите - членки на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, по реда, предвиден от техните конституции.
2. Ратификационните документи или актове за приемане се предават за съхраняване на Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.

Член 13

1. Към тази Конвенция може да се присъедини всяка държава, която не е член на Организацията за обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО) и която получи от Изпълнителния съвет покана да се присъедини към нея.
2. Присъединяването става чрез предаване на акта за присъединяване за съхраняване на Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО).

Член 14

Настоящата Конвенция ще влезе в сила три месеца след деня на предаването за съхраняване на третия ратификационен документ или акт за приемане или присъединяване но само по отношение на тези държави, които са предали за съхраняване своите актове за ратифициране, приемане или присъединяване в посочения ден или по-рано. По отношение на всяка друга държава Конвенцията влиза в сила три месеца, след като тя е предала за съхраняване своя акт за ратифициране, приемане или присъединяване.

Член 15

Държавите - страни на тази Конвенция, признават, че действието ѝ се простира не само върху териториите на тяхната метрополия, но и върху всички несамоуправляващи се, подопечни, колониални и други територии, за външните връзки на които те носят отговорност: те се задължават да се консултират, ако е необходимо, с правителствата или с компетентните власти на посочените територии в момента на ратифицирането, приемането или присъединяването или още по-рано, за да осигурят приложението на Конвенцията в тези територии, а също така да нотифицират Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура за териториите, на които конвенцията ще се прилага. Тази нотификация влиза в сила три месеца след нейното получаване.

Член 16

1. Всяка държава - страна на тази Конвенция, може да я денонсира от свое име или от името на всяка територия, за чиито външни връзки тя носи отговорност.
2. Денонсирането се нотифицира с писмен акт, който се предава на Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура.
3. Денонсирането влиза в сила дванадесет месеца след получаването на акта за

денонсирането.

Член 17

Генералният директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура съобщава на държавите-членки на Организацията, на държавите, които не са членки на Организацията, споменати в чл. 13 , а също така на Организацията на обединените нации за предаването за съхраняване на всички актове за ратифициране, приемане или присъединяване, споменати в чл. 12 и 13 , а също така за нотификациите и денонсациите, посочени в чл. 15 и 16 .

Член 18

1. Настоящата Конвенция може да бъде преразгледана от Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура. Обаче нейният преразгледан текст ще задължава само тези държави, които ще станат страни на преразгледаната Конвенция.

2. Ако Генералната конференция приеме нова Конвенция в резултат на пълното или частично преразглеждане на тази Конвенция и ако новата Конвенция няма да съдържа други указания, настоящата Конвенция ще бъде закрыта за ратифициране, приемане или присъединяване от деня на влизането в сила на новата Конвенция, съдържаща преразгледания текст.

Член 19

Съгласно член 102 на Устава на Организацията на обединените нации настоящата Конвенция ще бъде регистрирана в Секретариата на Организацията на обединените нации по молба на Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура (ЮНЕСКО).

Съставена в Париж на петнадесети декември 1960 година в два автентични екземпляра, подписани от председателя на Генералната конференция, събрала се на единадесета сесия, и от Генералния директор на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура; тези екземпляри ще бъдат предадени за съхраняване в архива на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура и надлежно заверените им преписи ще бъдат изпратени на всички държави, посочени в чл. 12 и 13 , а също така и на Организацията на обединените нации.

Изложеният по-горе текст е оригинален текст на Конвенцията, надлежно приета от Генералната конференция на Организацията на обединените нации за образование, наука и култура на нейната единадесета сесия, състояла се в Париж и завършила на петнадесети декември 1960 г.

В удостоверение на това настоящата Конвенция подписаха на петнадесети декември 1960 година:

Председател на Генералната конференция:

Акале Ворк Абте Волд

Генерален директор:

Виторино Веронезе